Lieta Nr.C73392322
Lietvedības Nr.C-0566-23/32
ECLI:LV:ZRT:2023:0216.C73392322.6.S

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā
Jēkabpilī 2023.gada 16.februārī

Zemgales rajona tiesa: tiesnesis Valdis Muižnieks
rakstveida procesā izskatīja civillietu SIA "/Nosaukums A/" vienkāršotās procedūras prasībā pret /pers. A/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Zemgales rajona tiesā saņemts SIA "/Nosaukums A/" (turpmāk – "prasītājs") vienkāršotās procedūras prasības pieteikums pret atbildētāju /pers. A/ (turpmāk – "atbildētājs") par naudas piedziņu.

[1.1] Prasība celta par parāda piedziņu, kas izriet no /datums/starp pusēm noslēgto Transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgumu Nr./numurs/.

[1.2] Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja nomas maksājumu parādu 363 *euro*, līgumsodu par maksājumu samaksas termiņa kavējumu 34,40 *euro*, līguma pirmstermiņa izbeigšanas līgumsodu 1280 *euro*, transportlīdzekļa transportēšanas izdevumus 60,50 *euro*, kā arī tiesas izdevumus. Atzīt prasītāja tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no piedzītās, bet nesamaksātās galvenā parāda summas līdz sprieduma izpildes dienai.

[1.3] Prasība pamatota uz Civillikuma (turpmāk - "CL") 1589., 1716., 1717., 1779., 1785., 2112., 2124., Civilprocesa likuma (turpmāk - "CPL") 1., 195.panta pirmo daļu, 250.^{20} panta pirmo daļu.

[2] Prasība iesniegta /datums/. Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus tiesai par prasību nav sniedzis.

[3] Saskaņā ar CPL 194.panta pirmās daļas 3.punktu tiesa sastāda saīsināto spriedumu vienkāršotās procedūras lietās. Saskaņā ar minētā panta otrajā daļā noteikto saīsināto spriedumu sastāda saskaņā ar šā likuma 193.panta prasībām, izņemot aprakstošo daļu, kurā norāda tikai prasības priekšmetu, normatīvos aktus, pēc kuriem vadījies lietas dalībnieks, kā arī prasījumu, un motīvu daļu, kurā norāda tikai normatīvos aktus, pēc kuriem vadījusies tiesa.

[4] /datums/, saskaņā ar CPL 93.panta ceturto daļu, tiesa paziņoja prasītājam, ka nav iesniegti pierādījumi par faktiem uz kuriem pamatoti puses prasījumi. Termiņš informācijas un pierādījumu iesniegšanai noteikts līdz /datums/.

Prasītājs nav sniedzis nekādu informāciju.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[6] CL 1402.pantā noteikts, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

[6.1] /datums/starp prasītāju un atbildētāju noslēgts Transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums Nr./numurs/. Atbildētājs saņēmis nomā transportlīdzekli /TL marka/, /TL reģistrācijas numurs/, reģistrācijas Nr./TL reģistrācijas numurs/, apņemoties maksāt nomas maksu atbilstoši grafikam 265,50 *euro* mēnesī. Nomas termiņš noteikts līdz /datums/.

[6.2] Saskaņā ar CL 1587.pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. CL 1590.pants paredz katrai pusei prasības tiesības par līguma izpildīšanu.

[6.3] CL 1589.pants nosaka, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

[6.4] Saskaņā ar Līguma 10.3.1.punktu iznomātājam ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, ja nomnieks nav veicis līguma maksājumu un pagājušas 10 dienas *(lietas 17.lapa)*.

[6.5] Nomniekam izsniegts /datums/paziņojums, ka prasītājs vienpusēji atkāpjas no līguma. Tajā norādīts, ka atbildētājam jāveic visi maksājumi līdz /datums/*(lietas 21.lapa)*.

[7] /datums/ atbildētājs nodeva transportlīdzekli prasītājai. No attiecīga pieņemšanas - nodošanas akta *(lietas 23.lapa)* izriet, ka transportlīdzeklis tika nodots Brankās, Jelgavas novadā, kaut arī saskaņā ar prasītājas /datums/paziņojumu *(lietas 21.lapa)* par līguma Vispārīgo noteikumu 8.1.3.punktu atbildētājam bija pienākums transportlīdzekli nodot Rīgā.

[7.1] Saistībā ar transportlīdzekļa transportēšanu uz Rīgu prasītājai radās papildus izdevumi 60,50 *euro,* ko apliecina lietai pievienotais SIA "/Nosaukums B/" /datums/rēķins Nr./numurs/ *(lietas 29.lapa)*.

[7.2] Saskaņā ar CL 1779. un 1775.pantu, ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, kas nav nejauši un ko kāds izdarījis ar savu darbību vai bezdarbību. Šāds atbildības pienākums noteikts arī CL 2128.pantā.

[8] Ir pamats konstatēt, ka atbildētājam izveidojies nomas maksas parāds 363 *euro* un prasītājam radās izdevumi transportlīdzekļa transportēšanai 60,50 *euro*.

Tāpēc ir pamats piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai nomas maksas parādu 363 *euro* un transportlīdzekļa transportēšanas izdevumus 60,50 *euro* apmērā.

[9] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja arī līgumsodu par maksājumu samaksas termiņa kavējumu 34,40 *euro* un līguma pirmstermiņa izbeigšanas līgumsodu 1280 *euro* apmērā.

[9.1] Saskaņā ar CL 1716.pantu līgumsods ir pamatums, ko kāds uzņēmies ciest sakarā ar savu saistību, ja viņš šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

[9.2] Līguma Vispārīgo noteikumu 9.3.punktā noteikts, ka par līgumā paredzēto maksājumu kavējumu iznomātājs ir tiesīgs piemērot nomniekam līgumsodu 0,5% apmērā no kavētās summas par katru kavēto dienu *(lietas 17.lapas otra puse)*.

Atbildētājs ir pieļāvis maksājuma kavējumus, tāpēc viņam jācieš pielīgtais līgumsods, kurš noteikts samērīgi un ir pamats to piedzīt.

[9.3] Nomas līguma īpašo noteikumu 3.punkts nosaka, ka līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumā nomnieks iznomātājam maksā līgumsodu atkarībā no termiņa, kāds pagājis kopš līguma noslēgšanas: 1)līgumsodu 5 (piecu) mēnešu nomas maksas apmērā, ja līgums izbeigts pirms minimālā nomas termiņa beigām un no minimālā nomas termiņa beigām ir palicis mazāk par 3 (trīs) mēnešiem *(lietas 9.lapa)*.

[9.4] Prasītājs pamatoti norāda, ka tas ir līgumsods par saistību neizpildi vispār. Prasītājs norāda arī uz zaudējumu rašanos un nodrošināšanu. Taču šādam līgumsodam CL 1722.panta otrā daļa paredz līgumsoda piedziņas apmēra ierobežojumu.

[9.5] CL 1722.panta otrā daļa paredz līgumsoda piedziņas apmēra ierobežojumu - līgumsodu par saistību neizpildi vispār var prasīt tikai tādā apmērā, kādā tas pārsniedz piedzenamo zaudējumu summu, ja vien nav tieši norunāts, ka līgumsods izslēdz tādu atlīdzību.

Šādas atrunas līgumā nav.

[9.6] Prasītājs nav sniedzis tiesas norādīto informāciju par apstākļiem un pierādījumiem par zaudējumu summu un apmēru kādā līgumsods pārsniedz šo summu *(lietas 51.lapa)*.

[10] Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – "PTA likums") 1.panta definīciju, attiecībās ar prasītāju, atbildētājs šajā gadījumā uzskatāms par patērētāju.

[10.1] Kā norādīts civiltiesību doktrīnā un Patērētāju tiesību aizsardzības centra piemērošanas praksē "[..] ka līgumsodu par saistību neizpildi vispār piemēro gadījumos: "Kad jau no attiecīgā līguma satura izriet, ka līgumsoda samaksa ir kā kādas saistības izpildījuma alternatīva, taču tas netiek noteikts ar mērķi novērst saistības izpildījuma kavējumu laikā*" (J.Kārkliņš, L.Buls, Līgumsoda reforma. Jurista vārds, 03.12.2013. Nr.49(800) (Patērētāju tiesību aizsardzības centra 24.04.2018."Vadlīnijas par nokavējuma procentu un līgumsoda piemērošanu ar patērētājiem noslēgtajos līgumos", 1.9.punkts)*.

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs arī norāda, ka CL 1722.panta otrajā daļā "Minēto alternatīvu likumdevējs ir pieļāvis kā vienīgo izņēmumu no pamata regulējuma, līdz ar to līguma noteikums, kas nosaka citu kārtību, ir uzskatāms kā netaisnīgs līguma noteikumus saskaņā ar PTAL 5.un 6.panta tiesību normām par netaisnīgiem līgumu noteikumiem." *(Patērētāju tiesību aizsardzības centra 24.04.2018."Vadlīnijas par nokavējuma procentu un līgumsoda piemērošanu ar patērētājiem noslēgtajos līgumos", 1.8.punkts, pieejams- https://www.ptac.gov.lv/lv/media/132/download)*.

[10.2] Kā jau iepriekš tika norādīts (sprieduma 7.2.punktā) zaudējumu atlīdzības pienākums ir atsevišķa saistība un tai jābūt pamatotai. No lietas apstākļiem nav nodibināms, ka atbildētājs būtu veicis apzinātas darbības zaudējumu nodarīšanai.

[10.2.1] Prasītājs pats izmantoja pielīgtās tiesības atkāpties no līguma. Tāpēc iespējamie plānotie ienākumi nav pietiekams pamats atbilstošas atlīdzības noteikšanai. Turklāt prasītājs prasa arī piedzīt saistību izpildes summas – nomas maksu, transportēšanas izdevumu un kavējuma līgumsodu.

[10.2.2] Tiesa uzskata, ka tas kopumā rada atbildētājam nesamērīgas sekas. Sankcijas apmērs un aprēķināšanas veids norāda, ka tam ir izteikta sodīšanas funkcija. Tā nosacījumi un piemērošana norāda, ka tas vērsts uz papildus nosakāma un prasītājai par labu piedzenama kapitāla pieaugumu. Tas atbildētājam kā patērētājam rada nesamērīgas mantiskās sekas sakarā ar nodibināto saistību un pārkāpj pušu tiesiskās vienlīdzības principu.

Līgumsodam par neizpildi vispār ir jābūt samērīgam, salīdzinot ar radītajiem zaudējumiem saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktu. *(Patērētāju tiesību aizsardzības centra 24.04.2018."Vadlīnijas par nokavējuma procentu un līgumsoda piemērošanu ar patērētājiem noslēgtajos līgumos", 1.8.punkts)*.

[10.3.] Līguma nosacījumi nav apspriesti.

Par apspriestu līguma noteikumu ir atzīstams tāds līguma noteikums, par kuru līgumslēdzēji savstarpēji apmainoties viedokļiem ir vienojušies. Prezumējams, ka iepriekš sastādīta tipveida līguma noteikumi ir savstarpēji neapspriesti. Teorētiska iespēja apspriest katru līguma noteikumu nepierāda, ka apspriešana konkrētajā gadījumā ir notikusi. Līdz ar to, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt *(Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedums Lietā Nr.SKA – 59, 14.punkts)*.

Tiesa uzskata, ka iepriekš minētais pilnībā attiecas uz starp pusēm noslēgto nomas līgumu, kas pēc sava satura un formas uzskatāms par standartlīgumu.

[10.4] Tāpēc tiesa arī uzskata, ka minētais Nomas līguma īpašo noteikumu 3.punkts atbilst PTA likuma 6.panta trešās daļas 4.punkta nosacījumiem, par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatot noteikumus "kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus".

[10.5] Tāpēc, saskaņā ar PTA likuma 6.panta vienpadsmitās daļas nosacījumiem, strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju (atbildētāju) ir pamats nepiemērot minētos Nomas līguma īpašo noteikumu 3.punktā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

[11] Minēto apsvērumu dēļ prasība daļā par līgumsodu 1280 *euro* piedziņu noraidāma.

[12] CPL 195.pants nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas piedziņu, tiesa rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus.

[12.1] Saskaņā ar CL 1759.panta 1.punktu, procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs.

[12.2] CL 1652.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

[12.3] Atbilstoši CPL 1765.panta otrās daļas nosacījumiem, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tie ir seši no simta gadā. Tie arī piemērojami saistībās ar patērētāju.

[13] Saskaņā ar CPL 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

[13.1] Prasītājs samaksāja valsts nodevu 260,69 *euro (lietas 8.lapa)*.

[13.2] Prasība apmierināta 26,35% apmērā, tāpēc prasītāja labā no atbildētāja piedzenama samaksātās valsts nodevas daļa 68,69 *euro*.

[14] Saskaņā ar CPL 39.panta pirmās daļas 5.punktu un 42.pantu no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4 *euro* apmērā (*lietas 2.lapa*).

[15] Saskaņā ar CPL 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – desmit dienas, no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21.panta otrā daļa paredz, ka tiesa, izskatot civillietas un lemjot par sprieduma labprātīgas

izpildes termiņu saskaņā ar CPL 204.[1] pantu, var to noteikt ne garāku par 60 dienām, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Piedzenamā summa no fiziskās personas pārsniedz noteiktās minimālas mēneša algas apmēru, tāpēc ir samērīgi noteikt garāku to labprātīgas izpildes laiku.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu, 190.-195., 250.[25] un 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

1. Prasību apmierināt daļēji.
2. Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "/Nosaukums A/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/,:
- nomas maksājumu parādu 363 *euro*,
- līgumsodu par maksājumu termiņa kavējumu 34,40 *euro*,
- transportēšanas izdevumus 60,50 *euro*
- samaksāto valsts nodevas daļu 68,69 *euro*,
kopā 526,59 *euro* (pieci simti divdesmit seši *euro*, 59 centi).
3. Noraidīt prasību daļā par līgumsoda 1280 *euro* piedziņu.
4. Noteikt SIA "/Nosaukums A/" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6% gadā no piedzītās summas.
5. Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos pasta izdevumus 4 *euro*.
6. Noteikt atbildētājam sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 20 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.
6.1. Prasītājas labā piedzenamo naudas summu samaksa veicama AS /Nosaukums b/. norēķinu kontā Nr./konta numurs/;
6.2. Valsts ienākumos piedzenamo ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa (4 *euro)* veicama norādot sekojošus rekvizītus: saņēmēja iestāde – Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, konta Nr.LV51TREL2190458019000, Saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis - kods 21490, kā arī datus personas vai lietas identificēšanai.
6.3. Samaksas kvīts nekavējoties iesniedzama Zemgales rajona tiesā.

Pilns spriedums sagatavots 2023.gada 20.martā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā, 20 dienu laikā no 2023.gada 20.marta, sūdzību iesniedzot Zemgales rajona tiesā Jēkabpilī.

Sprieduma pieejamības datums tiešsaistes sistēmā 2023.gada 20.marts.

Tiesnesis (paraksts) V.Muižnieks

Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu